

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 122/2026-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] 2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] 4. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 5. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a 6. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Hronček & Partners, s. r. o., Kálov 1, Žilina, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/130/2023 z 30. septembra 2025 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. decembra 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí ich dovolania označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a domáhajú sa priznania primeraného finančného zadost'učinenia 5 000 eur a náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že nesvojprávna právna predchodkyňa sťažovateľov, zastúpená opatrovníkom (sťažovateľom 5), sa žalobou podanou na Okresnom súde Martin proti žalovanému [REDACTED] domáhala (po pripustení zmeny petitu) určenia, že jej nájomné právo k sporným nehnuteľnostiam trvá.

Namietala neplatnosť výpovede z 15. novembra 2021 z nájomnej zmluvy uzatvorenej 18. marca 1999 medzi právnou predchodkyňou sťažovateľov a žalovaným na dobu neurčitú. Okresný súd rozsudkom č. k. 11C/13/2022-79 z 21. júna 2022 žalobu zamietol. Po tom, čo konštatoval existenciu naliehavého právneho záujmu na predmetnom určení, okresný súd riešil ako prejudiciálnu otázku platnosť nájomnej zmluvy, keďže ju možno vypovedať len vtedy, keď je platná. Aplikáciou zákona Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v znení neskorších predpisov a nariadenia Vlády Slovenskej republiky č. 208/1994 Z. z. o nájme poľnohospodárskych a lesných nehnuteľností a o nájme poľnohospodárskeho podniku (ďalej len „nariadenie vlády“) v znení účinnom v čase uzatvorenia nájomnej zmluvy okresný súd dospel k záveru, že zmluva o nájme neobsahuje náležitosti podľa § 3 ods. 2 písm. f) a ods. 3 nariadenia vlády, a preto je neplatná (v zmysle § 3 ods. 5 nariadenia vlády). Z uvedeného dôvodu sa ani nezaoberal určením, či nájomný vzťah trvá.

3. Na základe odvolania právnej predchodkyne sťažovateľov (v ktorom namietala najmä skutočnosť, že už v predchádzajúcom súdnom konaní sa riešila otázka platnosti nájomnej zmluvy s odlišnými zisteniami a že žiadna zo strán sa neplatnosti nájomnej zmluvy nedomáhala), Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 9Co/141/2022-137 z 30. marca 2023 rozsudok okresného súdu potvrdil. Uviedol, že pokiaľ okresný súd mal (aj na základe návrhu na zmenu petitu) rozhodnúť o tom, či nájomný vzťah trvá, správne skúmal, či boli dodržané formálne a hmotnoprávne náležitosti pri uzatvorení nájomnej zmluvy. Pokiaľ by dospel k záveru, že nebola uzatvorená platne, nemohol by prisvedčiť nároku právnej predchodkyne sťažovateľov, ktorá požadovala určenie, že nájomný vzťah trvá. Krajský súd sa stotožnil s názorom okresného súdu, že pokiaľ predmetom nájmu bola poľnohospodárska pôda, trvalý trávnatý porast, zmluva o nájme musela okrem náležitostí podľa § 663 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 19 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov obsahovať aj náležitosti uvedené v nariadení vlády. Podľa § 3 ods. 5 nariadenia vlády absencia náležitostí uvedených v ods. 2, 3 alebo 4 má za následok neplatnosť zmluvy. Krajský súd zároveň uviedol, že v minulosti vedený spor o neplatnosť (inej) výpovede z nájomnej zmluvy nevyústil do konkrétneho výroku o platnosti či neplatnosti nájomnej zmluvy, ktorým by mal byť okresný súd v prejednávanej veci viazaný.

4. Proti rozsudku krajského súdu sťažovatelia podali dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Namietali nedostatočné odôvodnenie rozsudku, keďže krajský súd sa nevysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami, keď nepreskúmal komplexne procesné a hmotnoprávne námietky právnej predchodkyne sťažovateľov, najmä neuviedol, z akého dôvodu by sa mala zmluva o nájme riadiť nariadením vlády. Za krajským súdom nesprávne vyriešenú právnu otázku považovali sťažovatelia záver o absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s podzákonnou právnou normou (nariadením vlády). Neplatnosť v zmysle citovaného ustanovenia spôsobuje iba rozpor so zákonom. Zdôraznili potrebu ústavne konformného výkladu, ktorý preferuje platnosť zmlúv.

5. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľov odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP. Nestotožnil sa námietkou o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku, keďže poukazom na odôvodnenie rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu bola aplikácia

nariadenia vlády v znení účinnom v čase uzavretia nájomnej zmluvy riadne odôvodnená. Podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľmi formulovanú právnu otázku krajský súd vôbec neriešil (nepredstavuje dôvod, na ktorom bolo založené rozhodnutie krajského súdu), keďže ju v odvolaní právna predchodkyňa sťažovateľov ani nenastolila. Sťažovatelia sa preto nemôžu s úspechom domáhať jej riešenia v dovolacom konaní.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia namietajú, že najvyšší súd tým, že procesne odmietol ich dovolanie bez splnenia zákonných dôvodov, im odňal možnosť konať pred súdom. Podľa ich názoru dovolanie spĺňalo všetky zákonom predpísané náležitosti na to, aby sa ním najvyšší súd meritórne zaoberal. Právne otázky boli formulované jasne, mali význam aj z hľadiska všeobecného dopadu na obdobné spory, boli významné aj pre rozhodnutie v prejednávanej veci a neboli v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu vyriešené. Sťažovatelia trvajú na nesprávnom právnom posúdení otázky trvania nájomného práva k nehnuteľnostiam okresným súdom i krajským súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu o procesnom odmietnutí dovolania sťažovateľov.

8. Ústavný súd v prvom rade akcentuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

9. Vzhľadom na to, že napadnutým uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľov, ústavný súd pripomína aj svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa, samozrejme za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 239/2021, I. ÚS 679/2022, I. ÚS 183/2023).

10. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľov, ktorého prípustnosť vyvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, preskúmal, pričom dospel k právnomu záveru o jeho neprípustnosti a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 447 vyslovene umožňuje.

Úlohou ústavného súdu v konaní o tejto ústavnej sťažnosti bude preto posúdiť, či napadnuté uznesenie nie je svojvoľné ani zjavne neodôvodnené a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných procesnoprávných a hmotnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu, a to v rozsahu vyplývajúcom z konkrétnej argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti.

11. Najvyšší súd v bode 20 napadnutého uznesenia konštatoval, že sťažovateľmi v dovolaní zadefinovanú právnu otázku krajský súd vôbec neriešil (čo vyplýva z odôvodnenia jeho rozsudku a odvolania právnej predchodkyne sťažovateľov). Pripomenul, že dovolateľ musí uplatniť argumentáciu, ktorú považuje za významnú už v odvolacom konaní a úlohou najvyššieho súdu v dovolacom konaní je následne posúdiť či túto argumentáciu krajský súd riadne preskúmal a zaujal k nej správny právny záver. V okolnostiach prejednávanej veci sťažovatelia dovoláciu právnu otázku nenamietali v rámci odvolania, a preto ani nebola meritórne posudzovaná krajským súdom v ich neprospech.

12. Najvyšším súdom v bode 9 napadnutého uznesenia vyabstrahovaný dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nesprávne právne posúdenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor s nariadením vlády (nie so zákonom, ale s podzákonnou právnou normou) z dôvodu značne extenzívneho výkladu podaného všeobecnými súdmi, zodpovedá obsahu sťažovateľmi podaného dovolania (ktoré je prílohou ústavnej sťažnosti). Na tomto mieste ústavný súd dopĺňa, že sťažovatelia v ústavnej sťažnosti nijakým spôsobom nespomínajú obsah bodu 18 napadnutého uznesenia, v ktorom najvyšší súd rekapituluje (odlišnú) právnu otázku, čo však možno považovať iba za inú zrejmu nesprávnosť napadnutého uznesenia.

13. Z bodu 28 a 29 rozsudku okresného súdu vyplýva záver o neplatnosti zmluvy o nájme pozemku podľa § 3 ods. 5 nariadenia vlády, keďže neobsahuje (niektoré) ním požadované náležitosti. Zo zhrnutého obsahu odvolania právnej predchodkyne sťažovateľov (v bode 2 rozsudku krajského súdu) vyplýva argumentácia o odlišných záveroch vo vzťahu k posúdeniu platnosti nájmovej zmluvy než v predchádzajúcom súdnom konaní o určenie neplatnosti výpovede z nájmu z roku 2004 (konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 8C/71/2005 a na krajskom súde pod sp. zn. 6Co/400/2006) a námietka, že žiadna zo strán sa neplatnosti nájmovej zmluvy nedomáhala. Krajský súd po vyhodnotení odvolacích námietok potvrdil správnosť záveru okresného súdu o neplatnosti nájmovej zmluvy podľa § 3 ods. 5 nariadenia vlády (bod 7 rozsudku).

14. Presentovaný záver najvyššieho súdu je zároveň v súlade s jeho praxou, v zmysle ktorej z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, keď by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných

prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti (porov. napr. 8Cdo/90/2019, 7Cdo/104/2024, 9Cdo/128/2022).

15. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia tak vyplýva myšlienkový postup najvyššieho súdu, ktorý ho viedol k záveru o neprípustnosti dovolania sťažovateľov, a teda nemožnosti meritórne sa ním zaoberať, a tento záver má zároveň oporu v preskúvanom spise a jeho ustálenej rozhodovacej praxi.

16. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľov považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za ústavne udržateľné, spĺňajúce ústavnoprávne požiadavky súdneho rozhodnutia, a keďže nezistil v jeho odôvodnení svojvôľu alebo arbitrárnosť, je možné uzavrieť, že nie je spôsobilé relevantným spôsobom zasiahnuť do základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

17. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľov uvedenými v ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu